

§ 126

Espoon kaupungin toimenpiteet yritysten ja yhteisöjen toimintaedellytysten turvaamiseksi koronaviruksen aiheuttamassa poikkeustilassa

Valmistelijat / lisätiedot:

Tuula Antola, puh. 043 824 6393

Ari Erkinharju, puh. 040 759 8743

Ari Konttas, puh. 050 338 9745

Harri Paananen, puh. 043 826 7701

Martti Merra, puh. 043 824 9586

Olli Isotalo, puh. 050 593 3359

Susanna Tommila, puh. 043 825 5074

Timo Kuismin, puh. 050 544 7261

etunimi.sukunimi@espoo.fi

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Jukka Mäkelä

Kaupunginhallitus päättää seuraavista kaupungin toimenpiteistä liittyen yritysten ja yhteisöjen toimintaedellytysten turvaamiseen koronaviruksen aiheuttamassa poikkeustilassa:

Tuki yrittäjille

1

Espoon kaupunki valmistautuu myöntämään tukea espoolaisille yksinyrittäjille saatuaan työ- ja elinkeinoministeriöltä asiasta tarkemman ohjeistuksen.

2

Yksinyrittäjien tuen jakamisessa ja yrittäjien koronakriisistä selviämistä tukevista neuvontapalveluissa tarvittavan asiakaspalveluhenkilöstön määrä varmistetaan hyödyntämällä tarvittaessa kaupungin korona-ajan resurssipoolia. Neuvontapalvelut toteutetaan yhteistyössä Business Espoo -yrityspalveluverkoston kanssa.

3

Kaupunginhallitus kehottaa toimialajohtajia tarkastelemaan, miltä osin kaupungin yrittäjiltä perimistä lupamaksuista voitaisiin kokonaan tai osittain myöntää vapautuksia aikajänteellä 1.4.-20.6.2020.

Hankinnat ja ostot:

4

Olemassa olevien sopimusten juoksevista kustannuksista pyritään neuvottelemaan sopimuksen irtisanomisen sijaan.

5

Tulevat hankinnat pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan suunnitellussa aikataulussa.

6

Sopimustoimittajilla pyritään teettämään aikaistetusti sellaisia töitä, jotka tehtäisiin joka tapauksessa lähitulevaisuudessa, jotta kompensoidaan lyhyen tähtäimen liikevaihdon menetystä.

7

Jos poikkeusoloista johtuen tarvitaan jotain tavaraa tai ostopalvelua, jota normaalioloissa ei tarvita, pyritään ne ensisijaisesti hankkimaan Espoon sopimustoimittajilta jatkuvuuden turvaamiseksi.

8

Poikkeustapauksissa voidaan harkita sopimustoimittajan materiaalihankintojen rahoittamista, sitoutumista ostomääriin rajoitetulle ajalle, jotta toimittaja voi hakea rahoitusta hankintoihinsa tilauksia vastaa, tai muita erikoistimenpiteitä erikseen harkittuna ja päätettynä. Tämä siinä tapauksessa, että toimittaja on Espoon kaupungin palvelujen järjestämisen kannalta erityisen kriittinen.

9

Kaupungin nykyisten hankintasopimusten palvelukuvauksen sisältöä voidaan pyrkiä täsmentämään niin, että palvelun tuottaminen on mahdollista myös poikkeusoloissa.

Laskutusjärjestelyt:

10

Kaupunki pyrkii auttamaan laskutusjärjestelyin sopimustoimittajiaan potentiaalisen kassakriisin välttämiseksi niissä tilanteissa, jossa koronakriisistä aiheutuvista syistä niiden tulot laskevat merkittävästi.

Kaupunki sopimusosapuolena:

11

Kaupunki suhtautuu myönteisesti ja neuvotellen sellaisiin sopimusvelvoitteiden muutoksiin, jotka ovat välttämättömiä yritystoiminnan jatkumisen turvaamiseksi. Tilanteet arvioidaan kuitenkin aina tapauskohtaisesti.

12

Jos sopimukseen on kirjattu sopimussakkoja koskevia ehtoja, kaupunki arvioi tapauskohtaisesti, onko perimistöimiin syytä ryhtyä, vaikka siihen olisi oikeuskin.

Kulttuuritoimijat:

13

Kulttuuritoimijoita tuetaan koronatilanteessa kulttuurilautakunnan linjausten mukaisesti. Kulttuurilautakunnan päätöksen mukaisesti avustuksia ei peritä takaisin koronaviruksen aiheuttaman toiminnan muutosten takia.

14

Yrityspohjalta operoivia toimijoita ohjataan ensisijaisesti hakemaan yrittäjille tarjottuja tukia. Selvitetään tapoja tukea sekä yhdistys- ja

yhteisöpohjalta toimivia, että yksittäisiä kulttuuritoimijoita. Kulttuuriyhteisöjä ja yksittäisiä toimijoita koskee myös kohdassa 19 mainittu väliaikainen vapautus vuokranmaksusta kaupungin tiloissa.

15

Kokonaiskuvan selkeydyttyä tehdään tarvittaessa kulttuurilautakunnalle ja kaupunginhallitukselle ehdotus koronatilanteesta aiheutuvan taloudellisen tuen tarpeesta ja muista mahdollisesti tarvittavista toimenpiteistä.

Liikuntaseurat:

16

Kaupunki tukee liikunta- ja urheiluseurojen toimintaa koronaepidemian aiheuttamassa poikkeustilassa ylimääräisellä vuokra-avustuserällä, joka on yhteensä 300 000 euroa.

17

Vastuullinen tulosyksikkö tekee vuokra-avustuksesta itsenäisesti päätökset, jotka ovat suhteellisesti oikeat jokaista eri seuraa kohtaan. Kyseinen summa tulee kohdistaa eri seuroille 1-16% osuuksin ja korvattava määrä on näin noin 3 000-48 000 euroa / seura / kk.

18

Lisäksi liikuntaseurojen tukea korotetaan 100 000 eurolla koronasta aiheutuvien haasteiden vähentämiseksi ja akuutin konkurssiuhan torjumiseksi.

Ulkoisten toimijoiden tilavuokrat

19

Niille yrityksille ja yhteisöille, joiden toimintaedellytykset ovat poikkeustilan ja siitä johtuvien kaupungin tilojen sulkemisten vuoksi kokonaan estyneet, myönnetään 1.4.-30.6.2020 väliaikainen vapautus tilojen vuokranmaksuvelvollisuudesta. Näiden toimijoiden osalta vuokramaksun vapautukset tapahtuvat automaattisesti, eli yrittäjän ei tarvitse olla erikseen yhteydessä kaupunkiin.

20

Lisäksi vuokranmaksusta voidaan ajalla 1.4.-30.6.2020 vapauttaa kaupungin omistamissa tiloissa toimivat, seuraavien toimialojen vuokralaiset: ravintola ja muut ruokapalvelut, myymälät, taide-, musiikki- ja tapahtumatoiminta, ohjelma- ja juhlapalvelut, liike-elämän hautomo-, kasvupalvelu ja muu yrittäjyyttä edistävä toiminta, kampaamot, kauneushoitolat, liikunta- ja terveystalvelut mukaan lukien hieronta ja fysioterapia sekä toripaikat.

21

Kaupunki voi siirtää muilta kuin kohdissa 19 ja 20 mainituilta yrityksiltä ja yhteisöiltä perimiensä vuokrien huhti-heinäkuun 2020 vuokrien eräpäivää enintään 31.8.2020 asti, mikäli yritys tai yhteisö itse tällaista kaupungille esittää. Eräpäivän siirrosta ei tällöin aiheudu viivästyskorkoa. Näin siirretyille vuokrille laaditaan yksilöllinen maksuaikataulu ja annetaan enintään 24 kuukauden takaisinmaksuaika. Edellä mainittu maksuajan lisäys ei kuitenkaan koske sellaisia saatavia, joista on jo aloitettu perintätoimenpiteet.

22

Toimitila- ja tonttipäällikkö ovat oikeutetut omien vastuualueidensa osalta tekemään tarvittaessa vuokramaksusta vapauttamispäätökset (kohta 20) ja maksujen eräpäivien lykkäyspäätökset (kohta 21). Vuokrasopimuksien ehdot säilyvät muutoin ennallaan ja niistä päätetään valtuuksien mukaisesti.

23

Kaupunki pyrkii omilla toimillaan edistämään ja myötävaikuttamaan vastaavien vuokria koskevien tukitoimien toteutumista myös sen yhteistyö- ja sopimuskumppanien toiminnassa, ml. liikuntapaikkoja seuroille vuokraavat tahot ja kauppakeskukset.

24

Kaupunki suosittaa tytäryhteisöjään ottamaan koronan aiheuttaman poikkeustilan aikana vastaavan linjan suhteessa ulkoisiin vuokralaisiinsa, taloudellisen liikkumavaransa puitteissa.

Päivittyvä toimenpideohjelma

25

Koronatilanteen keston ja kerrannaisvaikutuksiin liittyvät epävarmuustekijät edellyttävät tilanteen jatkuvaa uudelleentarkastelua, tarvittaessa myös tämän toimenpideohjelman osalta.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Koronan aiheuttaman poikkeustilan vaikutukset yrityksiin ja yhteisöihin

Koronaviruksen aiheuttama poikkeustila vaikuttaa merkittävästi kaikkeen yhteiskunnan toimintaan sekä lyhyellä että pitkällä aikajänteellä. Pienet yritykset ja kolmannen sektorin toimijat kuuluvat taloudellisesti tarkastellen tilanteen riskiryhmään. Vallitseva poikkeustilanne aiheuttaa niille voimakkaan kysynnän laskun, hankaluuksia toimitusketjuissa ja rahoitusjärjestelyissä. Nämä tekijät voivat johtaa akuuttiin kassakriisiin, ja myös uhka konkurssien merkittävästä lisääntymisestä on todellinen.

Koronatilanteesta johtuvat, voimassa olevat rajoitustoimenpiteet koskevat julkisten kokoontumisten rajoittamista sekä museoiden, teattereiden, kulttuuritalojen, kirjastojen, harrastustilojen ja- paikkojen, uimahallien ja muiden urheilutilojen, nuorisotilojen, kerhotilojen sekä järjestöjen kokoontumistilojen sulkemista sekä suositusta, että myös yksityiset ja kolmannen sektorin toimijat menettelevät samoin. Tämä tilanne on erityisen haastava myös näiden tilojen yhteydessä toimiville yksityisille palvelutuottajille, joiden elinkeinotoiminta on käytännössä estynyt poikkeustilan ajan.

Helsingin seudun kauppakamarin 30.3.2020 toteuttamassa kyselyssä selvitettiin yritysten näkemyksiä koronatilanteen vaikutuksista yrityksille. Vastaajia oli 850 yrityksestä, edustaen laajasti yritysten eri kokoluokkia ja toimialoja. Kyselyyn vastanneista yrityksistä:

- 95% arvioi koronaviruksen vaikuttavan niiden yritystoimintaan.
- 60% arvioi vaikutusten olevan suuria seuraavan kahden kuukauden kuluessa, viisi prosenttia arvioi, että koronatilanteella ei ole vaikutuksia liiketoimintaan
- 39% oli ilmoittanut yt-neuvotteluista tai antanut lomautusvaroituksen
- 39% koko konkurssiriskin nousseen merkittävästi, toisaalta 61% ei nähnyt tähän liittyvää uhkaa
- 20% ei ollut toistaiseksi käyttänyt yrityksille koronatilanteen takia suunnattuja joustoja. Muiden vastaajien joukossa tarjolla olevia taloudellisia joustomahdollisuuksia oli jo hyödynnetty monipuolisesti verotukseen, eläkemaksuihin, Business Finlandin rahoitusinstrumentteihin ja pankkilainoihin liittyen.

Koronaviruksen taloudelliset kokonaisvaikutukset tulevat olemaan erittäin merkittäviä paitsi yrityksille ja yhteisöille, myös kuntataloudelle. On arvioitu, että koronankriisin taloudelliset vaikutukset Espoon kaupungille tulevat olemaan yli 100 miljoonaa euroa. Espoon kaupungin rahoitusasema ja maksuvalmius mahdollistavat kuitenkin toimenpiteitä, jotka helpottavat yritysten ja yhdistysten akuuttia taloudellista painetta. Laajamittaisilla irtisanomisilla ja konkurseilla olisi paitsi vakavia seurauksia kaupunkilaisten toimeentulolle ja hyvinvoinnille, myös voimakas negatiivinen vaikutus kaupungin verokertymälle ja siten sen kyvylle toteuttaa perustehtäviään.

Kaupunki on valmistellut yritysten ja yhteisöjen koronakriisissä selviämistä tukevan toimenpidepaketin, kaupungin käytettävissä olevan keinovalikon ja taloudellisen reunaehtoien puitteissa. Merkittävä osa toimenpiteistä kohdentuu toimijoiden selviytymisen varmistamiseen koronakriisin akuutissa vaiheessa. Toisaalta Espoo-paketissa esitetään toimenpiteitä, jotka tukevat toimijoita akuutin kriisin jälkeisessä jälleenrakennusvaiheessa. On sekä yritysten, yhteisöjen että kaupungin etu, että toimijat ovat elinvoimaisia ja kasvukykyisiä, kun tilanne taas mahdollistaa suuntautumisen tulevaan. Koronan aiheuttaman poikkeustilan tekee erityisen haastavaksi se, että sen kestosta ja kerrannaisvaikutuksista ei ole tietoa. Tilannetta ja sen edellyttämiä toimenpiteitä tuleekin arvioida ja tarvittaessa päivittää kaupungin, yritysten ja yhteisöjen aktiivisella dialogilla.

Espoon kaupunki pyrkii auttamaan kaikkia yrityksiä koronasta aiheutuvan vaikean ajan yli niillä keinoilla, mitä kaupungilla on käytettävissä. Tämän keinovalikon hyödyntämisen lähtökohtana on yritysten tasapuolinen ja yhdenvertainen kohtelu.

Kansalliset ja alueelliset yritystoimintaa tukevat toimet poikkeustilassa

Valtioneuvosto antoi eduskunnalle 20.3.2020 lisätalousarvioesityksen, jonka avulla varaudutaan koronaviruksen aiheuttamiin kustannuksiin sekä yritysten rahoitustilanteen helpottamiseen seuraavin toimenpitein:

- Business Finlandin avustusvaltuutta lisätään 150 miljoonaa euroa käytettäväksi nopeisiin yrityksiä tukeviin toimiin. Rahoituspalvelujen kohteena ovat ainakin matkailu, matkailun oheispalvelut, luovat ja

- esittävät alat sekä kaikki toimialat, joiden alihankintaketjujen toimivuuteen koronavirustilanne on vaikuttanut tai vaikuttamassa.
- ELY-keskusten myöntämisvaltuutta yritysten kehittämishankkeisiin lisätään 50 miljoonalla eurolla. Lisävaltuus käytetään erityisesti palvelualojen, mutta tarpeen mukaan myös muiden toimialojen pk-yrityksille koronaviruksesta aiheutuvien vaikutusten hallintaan ja ehkäisemiseen myönnettäviin avustuksiin.
  - Yrittäjille suunnatun Talousapu-neuvontapalvelun toimintakykyä vahvistetaan 500 000 eurolla.

Lisäksi valtioneuvosto on valmistellut esityksen Finnvera Oyj:n kotimaan rahoitusvaltuuksien nostamisesta nykyisestä 4,2 miljardin enimmäismäärästä 12 miljardiin euroon. Muutos mahdollistaa 10 miljardin euron lisärahoituksen yrityksille.

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) on ilmoittanut, että yksinyrittäjä voi saada tukea 2 000 euroa, ja sitä voi hakea yrityksen sijaintikunnasta. Tuki myönnetään yksinyrittäjän toiminnan harjoittamisesta johtuvien menojen kattamiseen. Yksinyrittäjien tukemiseen on varattu yhteensä 100 miljoonaa euroa. Espoon kaupunki valmistautuu myöntämään tukea espoolaisille yksinyrittäjille saatuaan ministeriöltä asiasta tarkemman ohjeistuksen.

Uudenmaan liitto vastaa epidemian aiheuttamaan kriisitilanteeseen varaamalla yhteensä 1 000 000 euroa koronaepidemian vaikutusten lieventämiseen ja niistä toipumiseen. Rahoitusta voidaan myöntää elinkeino-, koulutus- ja työmarkkinatoimijoille sekä järjestöille vahvistamaan toimijoiden resursseja ja kykyä hoitaa kriisitilannetta ja siitä toipumista.

Kaupungin poikkeustilan toimenpiteitä tarkasteltaessa on huomioitava, että kaupungin toimintaa rajoittaa valtioneuvoston päätös, joka koskee kaikkia toimenpiteitä, joissa julkinen sektori myöntää yrityksille tukea tai muuta etua. Koska valtiontuet ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä, on annettavalle tuelle löydettävä hyväksyttävä peruste. Lisäksi tuki on myönnettävä yksityiskohtaisen menettelysäännösten mukaisesti. Edelleen tukitoimenpiteissä on huomioitava yritysten tasapuolinen kohtelu.

Business Espoon koronavaiheen tukipalvelut yrityksille

Business Espoo -yrityspalveluverkosto on valmiina antamaan täyden tuen alueen yrittäjille koronatilanteessa. Business Espoon henkilöstö antaa tietoa tukimahdollisuuksista, auttaa tukihakemusten tekemisessä sekä ohjaa tarvittaessa asiantuntijaverkoston laki- ja talousasiantuntijoiden luo. Näissä tehtävissä tarvittava asiakaspalveluhenkilöstön määrä varmistetaan hyödyntämällä tarvittaessa kaupungin korona-ajan resurssipoolia. On kriittisen tärkeää, että kaikki käytettävissä olevat koronatilanteen tukimuodot ja instrumentit ovat parhaalla tavalla yritysten ja yrittäjien ulottuvilla, ilman tukipalveluiden käsittelyprosessien pullonkauloja.

Business Espoo on seitsemän toimijan (Espoon elinkeino- ja kaupunkikehitysyritys, Espoo Marketing, Helsingin seudun kauppakamari, Espoon yrittäjät, Yritys Espoo, TE-toimisto, Omnian yrityspalvelut) yhteinen, alueen yrityksiä ja yrittäjiä palveleva yhteistyöalusta, jonka päätoiminnot ovat koko verkoston osaamista hyödyntävä palvelukehitys ja -ohjaus sekä viestintä ja markkinointi.

Tarkoituksena on täydentää Business Espoon palveluvalikkoa aktiivista yrityskontaktointia tekevän Contact Centerin muodossa. Tämä voidaan käyttöönottaa nopeutetulla aikataululla ja soveltaa erilaisiin kampanjoihin, joita koronaepidemian jälkeinen kuukausien tai jopa vuosien pituinen jälleenrakennusvaihe edellyttää.

Business Espoo verkkosivuilla <http://www.businessespoo.com> on jatkuvasti päivittyvä tietopaketti yrittäjä- ja yrityspalveluista koronan aikana. Yrityksiä ja yrittäjiä palvellaan toistaiseksi etäyhteyksillä, sähköpostitse ja puhelimitse. Kaikki Business Espoon toimitiloihin, Otaniemen A Gridiin sovitut yritysneuvonnan tapaamiset on siirretty pidettäväksi puhelimitse. Verkkosivuilla palvelee Chatbot Bertta, joka vastaa 24/7 yritysten kysymyksiin liittyen mm. kansainvälistymiseen, koulutukseen ja työllistämiseen sekä koronaepidemiaan liittyviin palveluihin.

Koronaepidemiaan on reagoitu perustamalla Yrittäjän hotline - puhelinneuvonta 010 3366550, jonka kautta pääsee ilman ajanvarausta keskustelemaan kulloinkin vapaana olevan yritysneuvojan kanssa ilman ajanvarausta. YritysEspoon asiantuntijat sparraavat ja neuvovat laaja-alaisesti kriisin aikana myös ajanvarauksella, etäyhteyksin. Tukea saa esimerkiksi kassavirtalaskelmien tekoon. Palvelua markkinoidaan aktiivisesti kaupungin kanavissa ja muissa medioissa.

Kaupunki tukee yrittäjiä myös elinkeinotoimintaan liittyvien lupamaksujen suhteen, myöntämällä kokonaan tai osittain vapautuksia kaupungin perimistä lupamaksuista akuutin koronatilanteen aikana.

Linjauseesitys:

1

Espoon kaupunki valmistautuu myöntämään tukea espoolaisille yksinyrittäjille saatuaan työ- ja elinkeinoministeriöltä asiasta tarkemman ohjeistuksen.

2

Yksinyrittäjien tuen jakamisessa ja yrittäjien koronakriisistä selviämistä tukevissa neuvontapalveluissa tarvittavan asiakaspalveluhenkilöstön määrä varmistetaan hyödyntämällä tarvittaessa kaupungin korona-ajan resurssipoolia. Neuvontapalvelut toteutetaan yhteistyössä Business Espoo -yrityspalveluverkoston kanssa.

3

Kaupunginhallitus kehottaa toimialajohtajia tarkastelemaan, miltä osin kaupungin yrittäjiltä perimistä lupamaksuista voitaisiin kokonaan tai osittain myöntää vapautuksia aikajänteellä 1.4.-20.6.2020.

Hankinnat ja ostot

Espoon kaupungit ostot kaupallisilta markkinoilta (pois lukien kuntayhtymät) on noin 800 milj. euroa vuosittain. Koronaviruksen aiheuttamat poikkeusolot vaikuttavat merkittävästi kaupungin ostopalveluiden kysyntään. Esimerkiksi kirjastojen, uimahallien ja oppilaitosten sulkeminen ja erilaisten tapahtumien peruuttaminen ovat vähentäneet näihin toimintoihin liittyvien ostopalveluiden välitöntä tarvetta.

Toisaalta samaan aikaan esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon ostopalvelujen tarve kasvaa etenkin poikkeusolojen pitkittyessä.

Vaikka tulevat hankinnat pyritään toteuttamaan suunnitellussa aikataulussa, koronan aiheuttamien poikkeusolojen takia joudutaan kuitenkin tarkastelemaan hankintoja ja niiden resursoinnin priorisointia kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Koronatilanteen myötä nykyisten ostopalveluiden sisältö ja laajuus sekä toimitustapa ja toimituspaikka saattavat muuttua hyvinkin lyhyellä varoitusaikalla. Akuutissa koronakriisissä hankintojen ja ostopalveluiden painopiste on kaupunkilaisten terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden, sekä kaupungin toiminnan kannalta tärkeiden palvelujen keskeyttämättömän jatkumisen varmistamisessa. Samalla pyritään kaikin tavoin minimoimaan ja pehmentämään yrityksille kohdistuvia, koronakriisistä aiheutuvia negatiivisia vaikutuksia ja tekemään hankintalainsäädännön mahdollistamissa puitteissa kokonaisuuden kannalta kestäviä, ja sekä yritysten että Espoon kaupungin toiminnan jatkuvuutta tukevia hankinta- ja ostopäätöksiä.

Monien kaupungin lakisääteisten palvelujen järjestäminen on riippuvainen ostopalvelujen toimivuudesta. Kaupungilla on useita kriittisten palvelutoimintojen kannalta keskeisiä toimittajia, joiden liikevaihdosta tulee merkittävä osa Espoon kaupungin ostoista. Koronaviruksen aiheuttamassa poikkeustilassa, etenkin sen pitkittyessä, on hyvä huomioida, että toimitusketjun toimintakyvyn ylläpitäminen on usein kokonaistaloudellisesti edullisempi ratkaisu kuin sopimustoimittajien ajautuminen taloudellisiin vaikeuksiin ja pahimmassa tapauksessa konkurssiin, ja sen seurauksena uuden toimitusketjun pystyttäminen. Normaalioloihin palattaessakin julkisen hankintalain mukainen kilpailutuksen valmistelu ja palvelun haltuunotto on työlästä ja vie aikaa.

Yleisenä periaatteena voidaan todeta, että poikkeustila vaatii poikkeuksellisia toimintatapoja myös hankinnoissa. Yhtenä tukitoimena toimintojen tarvittavalle mukauttamiselle koronakriisin myötä muuttuvassa toimintaympäristössä, kaupungin nykyisten hankintasopimusten palvelukuvauksen sisältöä voidaan pyrkiä täsmentämään niin, että palvelun tuottaminen on mahdollista myös poikkeusoloissa.

Kaikkia hankintoihin ja ostoihin liittyviä päätöksiä on tarkasteltava paitsi hankintalain puitteissa, myös tapauskohtaisesti. On myös tärkeää tehdä linjauksia, jotka tukevat paitsi kaupungin toimintavarmuutta myös toimittajien selviämistä koronakriisin yli.

Linjauseesitys:

4

Olemassa olevien sopimusten juoksevista kustannuksista pyritään neuvottelemaan sopimuksen irtisanomisen sijaan.

5

Tulevat hankinnat pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan suunnitellussa aikataulussa.

6

Sopimustoimittajilla pyritään teettämään aikaistetusti sellaisia muita mahdollisia töitä jotka tehtäisiin joka tapauksessa lähitulevaisuudessa, jotta kompensoidaan lyhyen tähtäimen liikevaihdon menetystä.

7

Jos poikkeusoloista johtuen tarvitaan jotain tavaraa tai ostopalvelua, jota normaalioloissa ei tarvita, pyritään ne ensisijaisesti hankkimaan Espoon sopimustoimittajilta jatkuvuuden turvaamiseksi.

8

Poikkeustapauksissa voidaan harkita sopimustoimittajan materiaalihankintojen rahoittamista, sitoutumista ostomääriin rajoitetulle ajalle (jolloin toimittaja voi hakea rahoitusta hankintoihinsa tilauksia vastaan) tai muita erikoistoimenpiteitä erikseen harkittuna ja päätettynä. Tämä siinä tapauksessa, että toimittaja on Espoon kaupungin palvelujen järjestämisen kannalta erityisen kriittinen.

9

Kaupungin nykyisten hankintasopimusten palvelukuvauksen sisältöä voidaan pyrkiä täsmentämään niin, että palvelun tuottaminen on mahdollista myös poikkeusoloissa.

Laskutusjärjestelyt

Kaupunki voi tukea sopimustoimittajiaan ja kumppaneitaan tässä haasteellisessa taloudellisessa tilanteessa muuttamalla poikkeustilan ajaksi käytäntöjään sekä osto- että myyntilaskujen osalta. Ostolaskutuksen muutoksen seurauksena laskuttajat saavat pääomat huomattavasti nykyistä nopeammin, jolloin palveluntuottajien maksuvalmius parantuu.

Espoon talouspalveluissa on jo käyttöön otettu seuraavat käytännöt:

- Espoon kaupunki pyrkii maksamaan ostolaskut nopeutetussa aikataulussa ja antamaan tarvittaessa myyntilaskuihin lisää maksuaikaa.
- Ostolaskujen maksuaikaa on aikaistettu joidenkin kriittisten sote-toimittajien kohdalla normaalista 30 päivästä 10 päivään.
- Toimittajille suositellaan siirtymistä verkkolaskutuksen käyttäjäksi, jotta ostolaskut saadaan käsiteltyä ripeästi.
- Jos toimittajalla ei vielä ole verkkolaskuja tukevaa järjestelmää, toimittaja voi ottaa käyttöönsä veloituksetta verkkolaskutuksen mahdollistavan Ropo 24 -palvelun. Verkkolaskutuksen profiili säilyy käytössä myös poikkeustilanteen jälkeen.
- Myyntilaskujen osalta voidaan harkita tapauskohtaisesti maksuajan pidennyksiä.

Mikäli tilannekuva kaupungin maksuvalmiuden osalta muuttuu, näitä väliaikaisia muutoksia tarvittaessa tarkistetaan.

Linjausesitys:

10

Kaupunki pyrkii auttamaan laskutusjärjestelyin sopimustoimittajiaan potentiaalisen kassakriisin välttämiseksi niissä tilanteissa, jossa koronakriisistä aiheutuvista syistä niiden tulot laskevat merkittävästi.

Kaupunki sopimusosapuolena

Espoon kaupunki on osapuolena monenlaisissa sopimuksissa, joihin poikkeusolot vaikuttavat. Sopimukset ovat tarkoitukseltaan erilaisia ja kaupungin rooli on eri sopimuksissa erilainen, esimerkiksi vuokrasopimus, ostopalvelusopimus, rakennusurakkasopimus ym.

Hallinnon yleiset oikeusperiaatteet ovat voimassa myös yksityisoikeudellisten sopimusten osalta siten, että kaupungin on toimittava eri osapuolten kanssa yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti tasapuolisesti, johdonmukaisesti ja syrjimättömästi. Sopimukset ovat kuitenkin erilaisia ja kussakin tapauksessa on erikseen tarkasteltava sopimusehtojen sisältöä ja kaupungin asemaa sopimuksen osapuolena. Huolellisen sopimushallinnan merkitys korostuu entisestään poikkeusoloissa.

Kysymykset koroepidemian vaikutuksista osapuolten sopimusvelvoitteisiin tulevat lisääntymään etenkin epidemian pitkittyessä. Lähtökohtana on, että kaupunki neuvottelee niiden tahojen kanssa, joiden kanssa solmittuun sopimukseen perustuva velvoite käy käy poikkeustilan johdosta mahdottomaksi, ns. force majeure eli ylivoimainen este -tilanne. Näitä tilanteita arvioidaan kuitenkin aina tapauskohtaisesti, eikä koronaepidemia ja poikkeusolot automaattisesti merkitse ylivoimaisen esteen olemassaoloa.

Linjauseesitys:

11

Kaupunki suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti ja neuvotellen sellaisiin sopimusvelvoitteiden muutoksiin, jotka ovat välttämättömiä yritystoiminnan jatkumisen turvaamiseksi. Tilanteet arvioidaan kuitenkin aina tapauskohtaisesti.

12

Jos sopimukseen on kirjattu sopimussakkoja koskevia ehtoja, kaupunki arvioi tapauskohtaisesti, onko perimistöimiin syytä ryhtyä, vaikka siihen olisi oikeuskin.

Koronatilanteen vaikutukset kulttuuritoimijoihin

Espoon kaupungin kulttuurin tulosityksikön yleisötilat on suljettu, museot ovat kiinni ja tapahtumat on peruutettu aina toukokuun loppuun saakka. Tämä tarkoittaa Espoossa tuhansien tilaisuuksien peruutuksia, joka taas tarkoittaa toimijoille taloudellista tappiota. Ammatilliset kulttuuritoimijat ovat Espoossa hyvin erilaisia ja poikkeustilanteen talousvaikutukset näyttäytyvät eri tavoin toimijoille.

Kulttuurilautakunta käsitteli kokouksessaan 31.3.2020 koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilanteen vaikutuksia Espoon kaupungin kulttuuriavustuksiin. Kulttuurilautakunta päätti, että:

- vuodelle 2020 myönnettyjä vuosivastuksia ei peritä takaisin, mikäli avustuksen saajan toiminnan sulkeminen tai peruuntuminen johtuu koronavirusepidemiasta tai toimintaa on jouduttu muuttamaan alkuperäisistä suunnitelmista koronavirusepidemian vuoksi. Tämä

koskee kaikkia vuosiavustuksen saajia eli ammatillisia taidelaitoksia, kulttuuriyhdistyksiä ja kotiseutuyhdistyksiä.

- vuoden 2021 vuosiavustusten valmistelussa tullaan huomioimaan vuodelle 2020 myönnettyjen vuosiavustusten käyttö sekä kullekin ammatillisille taide- ja kulttuuritoimijalle koronavirusepidemiasta aiheutuneet taloudelliset ja toiminnalliset vaikutukset. Näitä vaikutuksia pyritään kartoittamaan yhteisöille ja yhdistyksille 1.4.2020 lähetettävällä kyselyllä sekä myöhemmin pidettävien yhteistyöneuvottelujen yhteydessä.
- Projekti ja kehittämisavustusten osalta ja taideapurahoista sekä ammattitaiteilijan työskentelyapurahasta kulttuurilautakunta päätti, että mikäli hanke tai taiteellinen työskentely ei voi toteutua hakemuksessa esitetyn aikataulun puitteissa, esimerkiksi koronavirustilanteeseen liittyvän poikkeustilan jatkuessa, työskentelyn siirtämisestä myöhemmäksi voi neuvotella ottamalla yhteyttä kulttuurin tulosityksikköön.

Kulttuuritoimijoiden toiminnallista ja taloudellista kokonaistilannetta selvitetään parhaillaan tarkemmin, ja kokonaiskuvan selkeydyttyä tehdään tarvittaessa kulttuurilautakunnalle ja kaupunginhallitukselle ehdotus taloudellisen tuen tarpeesta kulttuuritoimijoille.

Linjauseesitys:

13

Kulttuuritoimijoita tuetaan koronatilanteessa kulttuurilautakunnan linjausten mukaisesti. Kulttuurilautakunnan päätöksen mukaisesti avustuksia ei peritä takaisin koronaviruksen aiheuttaman toiminnan muutosten takia.

14

Yrityspohjalta operoivia toimijoita ohjataan ensisijaisesti hakemaan yrittäjille tarjottuja tukia. Selvitetään tapoja tukea sekä yhdistys- ja yhteisöpohjalta toimivia, että yksittäisiä kulttuuritoimijoita. Kulttuuriyhteisöjä ja yksittäisiä toimijoita koskee myös kohdassa 19 mainittu väliaikainen vapautus vuokranmaksusta kaupungin tiloissa.

15

Kokonaiskuvan selkeydyttyä tehdään tarvittaessa kulttuurilautakunnalle ja kaupunginhallitukselle ehdotus koronatilanteesta aiheutuvan taloudellisen tuen tarpeesta ja muista mahdollisesti tarvittavista toimenpiteistä.

Koronatilanteen vaikutukset liikuntatoimijoihin

Liikunta- ja nuorisopalveluiden kaikki asukas- ja asiakastilat on suljettu valtioneuvoston päätöksen mukaisesti. Tulosityksikkö teki päätöksen siitä, että se ei peri tilavuokria sulkemishetkestä lukien. Tämä päätös johti siihen, että seurat, jotka toimivat kaupungin omistamissa tiloissa, ja saavat eniten vuokrasubventiota, hyötyivät myös eniten.

Päätös ei kohtele yhdenvertaisesti kaikkia Espoossa toimivia seuroja, koska osa seuroista joko omistaa tilansa itse tai on vuokralaisina pitkäaikaisilla vuokrasopimuksilla hallitsemisissaan tiloissa. Näiden seurojen osalta maksut ja vuokravelvoitteet jatkuvat, koska vuokrat ja esimerkiksi liikuntapaikkarakentamista varten nostetut lainat on maksettava.

Espoon kaupungin vuonna 1995 aloittama strategia on ollut tukea seurojen aktiivisuutta ottaa itse vastuuta tiloista, joissa ne toimintaansa harjoittavat. Tämä on johtanut siihen, että espoolaisseurojen tilojen käyttömaksut vuodessa ovat yhteensä noin 7 miljoonaa euroa. Summasta noin 6 miljoonaa euroa on itse hallitsemiensa tilojen käyttömaksuja ja vuokria. Käyttömaksuilla lyhennetään mm. lainoja, joissa Espoo on suuressa osassa myös takaajana. Vuokra-avustusta seurat ovat näistä saaneet n 30% maksamistaan hyväksytyistä käyttövuoromaksuista.

Nyt syntynyt tilanne uhkaa seurojen taloutta, koska seurojen jäsenet joutuvat maksamaan palvelusta, jota ne eivät nyt saa. Maksavat jäsenet voivat lopettaa harrastamisen maksuvaikeuksien vuoksi, mikä lisää uhkaa siitä, että seurat ajautuvat maksuvaikeuksiin, jopa konkurssiin. Tässä tilanteessa Espoon kaupunki joutuisi takaajan asemassa ottamaan vastuun lainojen maksamisesta ja ajautuisi tahtomattaan ja suunnittelemattomasti myös tilojen omistajaksi. Tämä ei ole minkään osapuolen näkökulmasta toivottu lopputulos.

Seurat maksavat keskimäärin yhteensä 542.000 euroa / kk käyttömaksuja tiloista, jotka ne itse omistavat tai joita ne hallinnoivat vuokrasopimuksin. Vuokravastuut hiljenevät hiukan kesän ajaksi. Vuokra-avustuksen osuus ko. summasta on ollut noin 160.000 euroa, joten seurojen omalle vastuulle summasta on jäänyt noin 382.000 euroa / kk. Siksi kohtuullinen avustus seurojen tueksi tässä tilanteessa olisi 300.000 euroa.

Akuutti kriisi tällä hetkellä koskee viittä jääurheiluseuraa (Blues Juniors, EPS, EKS, Espoon Jäätaiturit, ETK) kahta voimisteluseuraa (EsTT, OVO), kahta jalkapalloseuraa (FC Honka, LePa), kahta salibandyseuraa (Oilers, Indians) ja koripalloseura Tapiolan Honkaa. Näillä seuroilla on hiukan toisistaan poikkeavat vastuut välillisesti omistamistaan tai suoraan vuokraamistaan tiloista. Lisäksi noin kymmenen muuta seuraa ovat vastuussa maksuista, mutta oleellisesti pienemmillä summilla.

Näiden seurojen saattamiseksi yhdenvertaiseen asemaan muiden seurojen kanssa, olisi oleellisen tärkeää, että kaupunki poikkeuksellisesti tukisi seuratoimintaa ylimääräisellä vuokra-avustuserällä.

Linjauseitys:

16

Kaupunki tukee liikuntaseurojen toimintaa koronaepidemian aiheuttamassa poikkeustilassa ylimääräisellä vuokra-avustuserällä, joka on yhteensä 300 000 euroa.

17

Vastuullinen tulosyksikkö tekee itsenäisesti vuokra-avustuksesta päätökset, jotka ovat suhteellisesti oikeat jokaista eri seuraa kohtaan. Kyseinen summa tulee kohdistaa eri seuroille 1-16% osuuksin ja korvattava määrä on näin noin 3 000-48 000 euroa / seura / kk.

18

Liikuntaseurojen tukea korotetaan 100 000 eurolla koronasta-aiheutuvien haasteiden vähentämiseksi ja akuutin konkurssiuhan torjumiseksi.

Ulkoiset tilavuokrat

Kaupunki käyttää omistamiaan tiloja pääsääntöisesti itse, mutta vuokraa tilojaan myös ulkoisille toimijoille. Ulkoiset toimitilavuokrat ovat vuodessa 13,5 miljoonaa euroa (TA2020). Suurimmat ulkoiset vuokralaiset ovat erilaisia julkisoikeudellisia kuntayhtymiä ja ne edustavat myös valtaosaa ulkoisten vuokrien kokonaismäärästä. Lukumääräisesti suuri joukko ulkoisista vuokralaisista on kuitenkin erilaisia pieniä palveluyrityksiä ja yhdistyksiä sekä voittoa tavoittelemattomia toimijoita, joista suurta osaa akuutti koronatilanne koettelee taloudellisesti.

Linjauseesitys:

19

Niille yrityksille ja yhteisöille, joiden toimintaedellytykset ovat poikkeustilan ja siitä johtuvien kaupungin tilojen sulkemisten vuoksi kokonaan estyneet, myönnetään 1.4.-30.6.2020 väliaikainen vapautus tilojen vuokranmaksuvelvollisuudesta. Näiden toimijoiden osalta vuokramaksun vapautukset tapahtuvat automaattisesti, eli yrittäjän ei tarvitse olla erikseen yhteydessä kaupunkiin.

20

Lisäksi vuokranmaksusta voidaan ajalla 1.4.-30.6.2020 vapauttaa kaupungin omistamissa tiloissa toimivat, seuraavien toimialojen vuokralaiset: ravintola ja muut ruokapalvelut, myymälät, taide-, musiikki- ja tapahtumatoiminta, ohjelma- ja juhlapalvelut, liike-elämän hautomo-, kasvupalvelu ja muu yrittäjyyttä edistävä toiminta, kampaamot, kauneushoitolat, liikunta- ja terveystalot mukaan lukien hieronta ja fysioterapia, toripaikat.

21

Kaupunki voi siirtää muilta kuin kohdissa 19 ja 20 mainituilta yrityksiltä ja yhteisöiltä perimiensä vuokrien huhti-heinäkuun 2020 vuokrien eräpäivää enintään 31.8.2020 asti, mikäli yritys tai yhteisö itse tällaista kaupungille esittää. Eräpäivän siirrosta ei tällöin aiheudu viivästyskorkoa. Näin siirretyille vuokrille laaditaan yksilöllinen maksuaikataulu ja annetaan enintään 24 kuukauden takaisinmaksuaika. Edellä mainittu maksuajan lisäys ei kuitenkaan koske sellaisia saatavia, joista on jo aloitettu perintätoimenpiteet.

22

Toimitila- ja tonttipäällikkö ovat oikeutetut omien vastualueidensa osalta tekemään tarvittaessa vuokramaksusta vapauttamispäätökset (kohta 20) maksujen eräpäivien lykkäyspäätökset (kohta 21). Vuokrasopimuksien ehdot säilyvät muutoin ennallaan ja niistä päätetään valtuuksien mukaisesti.

23

Kaupunki pyrkii omilla toimillaan edistämään ja myötävaikuttamaan vastaavien vuokria koskevien tukitoimien toteutumista myös sen yhteistyö- ja sopimuskumppanien toiminnassa, ml. liikuntapaikkoja seuroille vuokraavat tahot ja kauppakeskukset.

24

Kaupunki suosittaa tytäryhteisöjään ottamaan koronan aiheuttaman poikkeustilan aikana vastaavan linjan suhteessa ulkoisiin vuokralaisiinsa, taloudellisen liikkumavaransa puitteissa.

Päivittyvä toimenpideohjelma

25

Koronatilanteen keston ja kerrannaisvaikutuksiin liittyvät epävarmuustekijät edellyttävät tilanteen jatkuvaa uudelleentarkastelua, tarvittaessa myös tämän toimenpideohjelman osalta.

Tiedoksi

